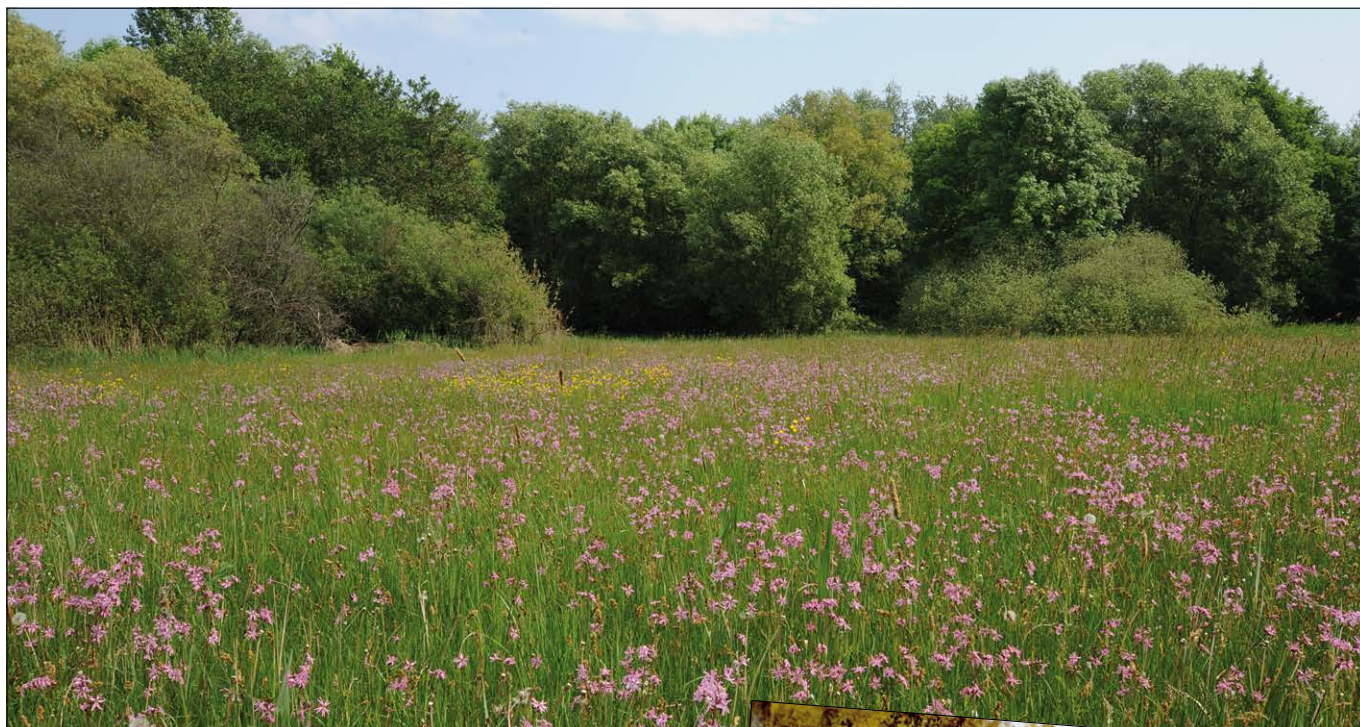

Oost-Brabants

Zwarte Bos, een vroegere 'gemene' (gemeenschappelijke) weide in nat gebied (door kwel) waar vroeger manueel gehooit en nooit gemest werd. Nu door Natuurpunt beheerd als uniek en zeer soortenrijk blauwgrasland. Foto Archief JR

Schilderij uit 1880. Bos als gemeenschappelijke grond. Koeien keren terug uit het bos waar ze overdag aan bosbegrazing mochten doen.

Natuur vroeger

Er bestaat in West-Europa amper nog natuur die niet door de mens beïnvloed is of waar de mens niet in ingegrepen heeft. Door de eeuwen heen heeft zich hier een rijke 'cultuurnatuur' ontwikkeld. In onze streek waren er de bossen en bosjes, de houtkanten en hagen, de heide, de bloemenrijke graslanden, de natte beemden, moerassen en moerasbossen,... elk met hun typische planten en dieren en met een grote soortenrijkdom. Aan die toestand is een eind gekomen door de om zich heen grijpende verstedelijking en de industriële landbouw, vooral na WOII.

Niet dat natuur vroeger een doel op zich vormde en dat de idyllische landschappen bewust gewild waren. Neen, de mens beschikte niet over de wetenschappelijke en technische mogelijkheden om het landschap op grote schaal naar zijn hand te zetten en zwaar in te grijpen in het milieu zoals nu. Zolang hij bijvoorbeeld niet over motoren en machines beschikte, bleven zijn mogelijkheden om de natuur te exploiteren redelijk beperkt. Denk aan de landbouw: wat te steil, te nat, te schraal enz was, kon niet omgezet worden tot akkers. Wel kon eventueel het vee er grazen (in de gemene weides of 'vroentes') of kon er hooi gewonnen worden (in de 'beemden'). De overblijvende bossen waren ofwel jachtterrein van de adel of grootgrondbezitters, ofwel mocht de dorpsgemeenschap er hout sprokkelen en de varkens en runderen er hun voedsel laten zoeken. De hagen dienden om het vee binnen de weide te houden. De natuur van toen had toch vooral een utilitaire functie. En ook in de pre-industriële periode was de mens al in staat om zijn natuurlijk milieu grondig te beïnvloeden door ontginning (ontbossing), ontwatering, vorming en uitdijning van steden enz.

Sterke achteruitgang van de natuur na WOII

Toch was die 'cultuurnatuur' van eertijds zeer soortenrijk, vooral door het ontbreken van de middelen die ons nu ter beschikking staan. Chemische bemesting was voor het einde 19e eeuw onbekend, pesticiden kwamen nog later. Pas na WO II kwam alles in een stroomversnelling, mede ten gevolge van de Europese landbouwpolitiek die vooral inzette op verhoogde voedselproductie en -voorziening. We kregen veralgemening van het gebruik van tractoren en landbouwmachines, schaalvergroting van de landbouwbedrijven, massaal gebruik van meststoffen en pesticiden, vervangen van houtkanten door prikkeldraadafsluitingen, draineren en omzetten van permanente graslanden naar akkers of intensief bemeste weides, rechtstrekken, kanaliseren en uitdiepen van waterlopen ten behoeve van de landbouw, inschakelen van het instrument ruilverkaveling dat de eeuwenoude landschapsstructuur aantast enz.

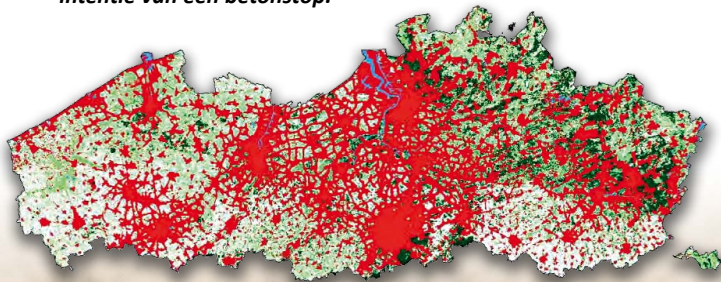
Nog op een andere manier speelden we sinds WOII veel natuur kwijt. We zijn één van de dichtstbevolkte regio's in de wereld en op de koop toe zijn we op een onverantwoorde manier met onze ruimtelijke ordening omgesprongen. Het resultaat is een

se natuur in-zicht

versnipperd landschap. Denk aan de verspreide bebouwing, het dichte, verharde wegnnet en de nutsvoorzieningen die daarbij horen, het steeds weer aansnijden van open ruimte voor bedrijventerreinen, industriële stallen, winkelcentra, nieuwe verbindingswegen enz. Zelfs al gaan de visies nu de goede richting uit, toch zien we daar op het terrein niets van. Integendeel, de betonnering van ons landschap gaat nog altijd in sneltreintempo voort. We verliezen 6 hectare open ruimte per dag.

Toch is het niet allemaal kommer en kwel. We leven nu voor het eerst in een tijd dat natuur als autonome doelstelling voor een deel van het territorium geldt. Dat burgers en beleid zich steeds meer bewust worden van de negatieve effecten van het ingrijpen van de mens op zijn natuurlijk milieu, het klimaat inclusief. En dat een tegenbeweging ingezet is, minstens in de geesten. Het succes van Natuurpunt is hier een uiting van, zowel op het vlak van reservatenvorming als van stijgend ledenaantal.

Kaart van Vlaanderen, 2050. Is dit de toekomst van Vlaanderen in 2050? De verharding (rood) gaat onverdroten door ondanks de intentie van een betonstop.

Arm Vlaanderen, arm aan natuur

Het resultaat van die evolutie is dat Vlaanderen natuurarm is. Slechts 15% van de totale oppervlakte kan met enige goede wil als natuur bestempeld worden. Het Europese gemiddelde daarentegen is 42%. Zelfs vandaag sneuvelt er nog alle dagen 'natuur', zowel grotere stukken als natuurelementen, vooral dan in het agrarisch cultuurlandschap. Permanente soortenrijke graslanden worden gescheurd en verdwijnen voor eeuwig, bossen en bomen gaan tegen de vlakke, bermen en taluds worden omgeploegd of afgegraven voor nieuwe betonnen (fiets)wegen, houtkanten worden gerooid of te sterk gekortwiek, ... Wat er overblijft is vaak in een treurige toestand door versnippering, vermessing en vervuiling via bodem, water en lucht, drainering en steeds meer verharding ten voordele van gebouwen en infrastructuur. Zelfs een officiële bescherming, zoals de bestemming natuur op het gewestplan of de aanduiding tot Europees habitatgebied, is geen garantie dat het terrein in werkelijkheid niet omgezet is tot bv. een maïsveld of dat het als natuur behouden blijft. Van dit laatste is de overheidsvergunning voor de kap van het Essersbos in Limburg een sprekend voorbeeld, intussen gelukkig geschorst door de Raad van State.

Buiten de reservaten gaan de natuurwaarden en soorten snel achteruit. In Vlaanderen behoort intussen ongeveer de helft van de planten en dieren tot de bedreigde rode-lijstsoorten. Circa 30 % van de soorten is zeer kwetsbaar of met uitsterven bedreigd. Ongeveer 7 % van deze soorten is inmiddels uitgestorven. Vooral weide- en akkervogels zitten in slechte papieren. Er zijn 184 broedvogelsoorten in België, tweënzestig daarvan heeft intussen een onrustwekkend kleine populatiegrootte op Europese schaal. Voor 24 soorten wordt de laatste jaren een duidelijke achteruitgang gesignaleerd in ons land. Vooral door de intensivering van de landbouw verliezen ze broedgebied en voedsel. Dezelfde achteruitgang zien we bij de typische akkerflora. De soortenrijkdom (biodiversiteit) is dus sterk afgenomen. De belangrijkste oorzaken van deze negatieve trends zijn precies het verdwijnen van geschikte leefgebieden, de versnippering en de verminderde milieukwaliteit.

Kievit: één van de soorten uit het agrarisch gebied die drastisch achteruitgaat. Boosdoener: het vroeg maaien en intensief gebruik in de huidige landbouw. Kieviten broeden nog wel, maar kunnen hun jongen niet meer grootbrengen omdat de nesten worden 'uitgemaaid' of verstoord. Bosdel Outgaarden. Foto Freek Verdonck

Trilveen in de Demerbroeken. Natte gebieden met veenvorming zijn niet alleen een zegen voor de biodiversiteit, maar ook voor de koolstofopslag die hoger is dan bij bos. Foto Marc Mostien

Onbemest droog grasland is zeer soortenrijk en wordt uiterst zeldzaam. Dit behoort tot de topgebieden qua biodiversiteit. Ook zeer belangrijk voor wilde bijen en vlinders. Foto Archief JR

Wat rest er ons nog aan natuur van enige omvang?

Open natuur het meest bedreigd

De biotopen die het meest achteruitgaan zijn de moerassen, de ruigten, de historisch permanente graslanden. Wat mensen bijvoorbeeld niet weten is dat deze natuurgebieden de meeste koolstof opslaan, en dan vooral moerassen en historisch permanente graslanden met hoge waterstand waar geen oxidatie plaatsvindt. En laat dat nu het natuurstype zijn dat nagenoeg verdwenen is door drooglegging. Herstel van moeras en andere natte graslandtypes, zeker die met veenbodem, zijn niet alleen een zegen voor de biodiversiteit, maar ook voor de koolstofopslag. Ze bergen ook water, wat de wateroverlast bij neerslagpieken kan beperken.

En dan hebben we het nog niet over de grote soortenrijkdom verbonden aan deze open natuurgebieden. Denk alleen al maar aan de bestuivers: de vele bijen- en hommelsorten en de vlinders die het vooral van deze natte of droge bloemenrijke graslanden en heide moeten hebben. Die natuurstypes treft je vandaag quasi alleen nog aan in de reservaten. Daarbuiten zien we slechts egaal groene woestijnen van bemest grasland en akkers. En de weilanden worden in toenemende mate gescheurd om er maïsakkers van te maken.

In tegenstelling tot de open natuurgebieden doen de bossen het iets beter. Ze hebben in Europees verband een forse areaaluitbreiding gekend van niet minder dan 11 miljoen ha in de periode tussen 1990 en 2010 (Eurostat). Dit is meer dan driemaal de totale oppervlakte van België. Ook in Wallonië nam het areaal bos de laatste decennia met niet minder dan 200 000 ha toe. Vlaanderen blijft relatief bosarm.

Het zeldzame heideblauwtje is typisch voor droge en vochtige heidevelden. De meeste soorten zijn gebonden aan een zeer specifiek leefgebied. Foto Archief NPOB

Soortenrijke graslanden: hotspots van biodiversiteit

Voor de mechanisatie, het massale gebruik van chemische meststoffen en de komst van de maïs hadden boeren grote oppervlakten grasland nodig voor hooi om hun dieren de winter te laten doorkomen. Deze graslanden werden jarenlang gemaaid. Daardoor werden de voedingsstoffen afgevoerd, en hoe schraler en opener van vegetatie ze werden, hoe groter de soortendiversiteit werd. Vandaar dat deze graslanden ecologisch en botanisch zeer waardevol waren.

De structuur- en soortenrijke graslanden zijn hotspots van biodiversiteit. Het is het natuurstype met de grootste soortenrijkdom. Dat betekent dat hier het hoogste aantal plantensoorten per m² voorkomt. Daarnaast vormt dit type grasland het biotoop voor vele insecten, vogels en zoogdieren, die er vaak in belangrijke mate van afhankelijk zijn. Ook het bodemleven is er zeer rijk. Na WOII verdwenen ze in sneltreintempo. Intussen komen de onbemeste historische graslanden bijna alleen nog in reservaten voor. Het zijn erfgoedmonumenten te vergelijken met een belfort.

De vochtige hooilanden in onze valleien gaan bij minder intensief beheer vaak over in ruigten met forsere kruiden, zoals hier een moerasspirearuipte. Een afwisseling tussen intensief beheerde hooilanden en meer extensief beheerde delen met ruigten biedt leefgebied voor vele soorten. Foto Archief JR

Natuurpunt-vrijwilligers dragen het hooi af in een nat natuurgebied waar geen zware machines kunnen komen. Door het afvoeren van de voedingsstoffen wordt de vegetatie schraler en opener en krijgen meer soorten een kans.
Foto Jan Nachtergaele

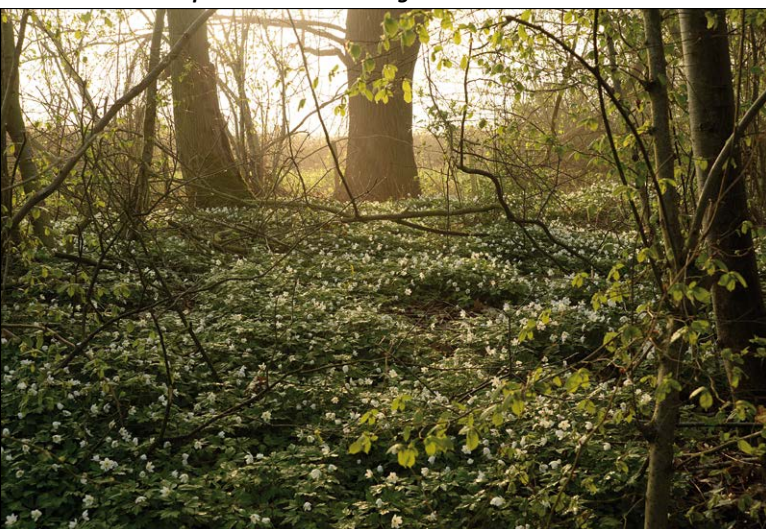

Heidegebieden van enige omvang herbergen een typische fauna en flora maar zijn zeer zeldzaam en versnipperd geworden. Hier struikheide op de schrale ijzerzandsteenheuvel van de Wijngaardberg waar in kader van het Life-project terug een afwisselend heide- en boslandschap hersteld wordt. Foto Kevin Feytons

Je hebt soortenrijke graslanden zowel in de droge als in de natte sfeer. De meeste hooilanden lagen vroeger in de valleien. Die vochtige hooilanden langs waterlopen vertonen overgangen naar ruigten met forsere kruiden, (wilgen)struwelen, moerassige delen met constant hoge bodemwaterstand en broekbosjes. Hoe meer variatie in vegetatie, hoe structuurrijker het gebied, hoe groter de soortenrijkdom.

Indien we de biodiversiteit willen behouden, dan moeten we de soortenrijke graslanden beschermen en herstellen. Het gaat hier om halfnatuurlijke graslanden, wat betekent dat de soorten spontaan zijn maar de mens moet deze graslanden beheren (maaïen en afvoeren) om ze open te houden en de soortenrijkdom te verhogen. Vandaar dat we in de zomermaanden de vrijwilligers van Natuurpunt in vele reservaten beheerwerken zien uitvoeren: maaïen en hooien, vooral dan in vochtige percelen waar geen machines kunnen komen zonder schade aan de bodem aan te richten. Dat heeft niets met romantische nostalgie naar vroegere tijden te maken, maar is bedoeld om de biodiversiteit niet verloren te laten gaan of te herstellen. En dat is in ons natuurarm Vlaanderen van essentieel belang. Tegelijk vormen deze gebieden nagenoeg de enige plaatsen in ons landschap waar er nog in grote getale wilde bloemen en bloeiende planten voorkomen. Ze brengen kleur in onze landschappen, tot groot genot van de vlinders en de bijen en zovele andere insecten en dieren. En van de mensen die de open ruimte opzoeken om van dat landschap te genieten.

Bosanemonentapijt in het Scholbos (in de Paddepoel in Bunsbeek). Oude bossen met ongestoorde bosbodem zijn onvervangbaar en niet te compenseren door nieuw aangeplante bossen. Met het bos en de oude bosbodem verdwijnen ook de oud-bosplanten. Foto Luc Nagels

Zeldzame heide

Ook heide is door toedoen van de mens ontstaan. Het waren schrale gronden die gebruikt werden voor het hoeden van schapen, branden, maaïen en steken van plaggen. Die dienden op hun beurt voor strooisel in de stallen en werden dan vermengd met de mest op de akkers uitgespreid. Zo werden deze woeste gronden nog voedselarmer. Alleen aangepaste planten zoals o.m. heide (struik- en dopheide) konden zich hier handhaven. Bij overexploitatie verdwenen ook die en ontstonden op de naakte zandgronden stuifduinen. In ondiepe laagten vormden zich voedselarme waterplassen of vennen.

De meeste heide vinden we op de zandgronden van de Kempen. Ook bij ons in Brabant kwamen heide of heischrale graslanden voor, vooral op de ijzerzandstenen heuvels van het Hageland en op de dekzanden ten noorden van de Demer. In Haspengouw trof je heischrale graslanden aan op de hellingen en koppen van de heuvels waar de leem afgespoeld was en tertiaire zanden of verzuurde klei bloot kwamen te liggen. Er waren veel meer heidegronden dan we nu kunnen vermoeden. Het veel voorkomende toponiem Heide verwijst er naar.

In Vlaanderen is 95% van de heidegebieden verloren gegaan. In onze streek treffen we hier en daar nog heide aan als ondergroei of aan de rand van bossen. Heide is een bijzonder biotoop met een specifieke fauna en flora. Tweederde van de hogere planten die er voorkomen zijn zeer zeldzaam. Vermits het een cultuurlandschap is, kan het enkel blijven bestaan bij een aangepast beheer dat de vergrassing en verbossing tegengaat, veelal begrazing met schapen en eventueel (gedeeltelijk) plaggen om de strooisellaag te verwijderen en de heide te verjongen.

Net zoals bij de soortenrijke graslanden, kunnen we het ons niet veroorloven deze specifieke en rijke biodiversiteit helemaal te verliezen.

Oud bos is onvervangbaar

Er zijn oude bossen, gekenmerkt door een ongestoorde bosbodem, die al op de kaart van Ferraris stonden (eind 18e eeuw). Precies die ongestoorde bosbodem is belangrijk, want alhoewel de bomen sindsdien voor het grootste deel vervangen zijn, – onze bossen waren ook productie- en gebruiksbossen –, hebben ze vaak nog een typische ondergroei: tapijten van slanke sleutelbloem, bosanemoon, lelietje van dalen, wilde hyacint e.a. die de wandelaar in verrukking brengen. Het kappen van dergelijk oud bos valt niet te compenseren. Het duurt honderd jaar of meer vooraleer de natuurwaarde zich op enig niveau ontwikkeld heeft. Zo je die al terugkrijgt. Want zaden van oud-bosplanten verspreiden zich zeer moeilijk en traag, ze vallen dicht bij de moederplant. En in nieuw bos zijn ze niet aanwezig in de zaadbank. Ze verdwijnen dus samen met het bos. Oud bos kappen is met andere woorden een ecologische ramp.

Het ontbreken van een boszoom is nefast voor het bos. Een boszoom met overgangen is belangrijk voor vele typische soorten zoals bv. vlinders. Een brede boszoom van kreupelhout, doornig struweel, bramen en ruigtekruiden is één van de soortenrijkste plekken in het landschap. Foto Rik Convents

Gebrek aan variatie in ons bos

Wij zijn gewoon geworden aan bossen met grote aantallen bomen van dezelfde ouderdom, het resultaat van de huidige bosbouw. Daardoor krijg je monotonie, verdonkering en verarming van de biodiversiteit. Vaak is er nog weinig ondergroei. Zo hoort een gezond bos er echter niet uit te zien. Een natuurlijk bos heeft nood aan veel meer structuur: jonge én oude bomen, dood hout, struiken en (tijdelijke) open plekken. Die variatie staat op haar beurt garant voor beter ontwikkelde bosplanten in de kruidlaag, meer insecten enz., en dus meer soortenrijkdom in het bos.

Aan de rand van het bos hoort een boszoom, een overgang tussen bos en open gebied, en traditioneel één van de soortenrijkste plekken in het landschap. Dat kan een brede heide- of kreupelhoutzone zijn. Door de moderne landbouw zijn deze zomen in het beste geval herleid tot wat bramen en brandnetels. Meestal wordt tot tegen de rand geploegd, geweid of gebouwd. Meststoffen en pesticiden dringen tientallen meters het bos in. Hoe kleiner het bos, hoe nefaster de invloed. Landbouwers kunnen nu wel subsidies krijgen voor het vrijwillig aanleggen van bufferstroken, maar dat blijken veelal tijdelijke, monotone grasstroken te zijn, die dikwijls terug omgeploegd worden als ze soortenrijker beginnen te worden.

De aanplanten van naaldboom en populier

Om economische redenen zijn er sinds de 19e eeuw veel productiebossen aangeplant in open gebieden. Zo heb je de donkere, monotone plantages van strak in het gelid staande naaldbomen, die o.a. massaal werden aangeplant in de Kempen. Het hout ervan diende vnl. voor stuthout in de mijnen. Van nature horen ook in de Kempen loofbossen thuis van inlandse eiken, berken en beuken met wilde lijsterbes, sporek hout en ratelpopulier. Het gros van de huidige naaldbosbossen is indertijd evenwel niet aangeplant op gerooit inlands bos, maar wel op heide, braakgronden of akker.

Zo gebeurde ook in het domein De Merode (Averbode). Het heide- en vennengebied werd vol geplant met naaldbomen en ontwaterd. Daardoor verdwenen ook de typische planten en dieren en stuikte de soortenrijkdom in elkaar. Na de verwerving van het gebied door Natuurpunt is het natuurherstel aangevat in harmonie met bodem en waterhuishouding. Dat houdt de gedeeltelijke verwijdering van de monotone naaldbosbossen in ten voordele van meer natuurlijk bos en een meer gevarieerd landschap met een afwisseling van open stukken heide, vennen en bos. Met schitterend resultaat overigens, zowel voor het landschap als voor de natuur. Averbode Bos & Heide is sinds de natuurinrichting uitgegroeid tot een hotspot voor biodiversiteit en een topwandergebied in Vlaanderen.

Toen de hooilanden niet meer nodig waren, werden de natste gedeelten van de valleien waarop geen zware landbouwmachines konden komen, verlaten. Ze verruigden en verbosten. Om ze toch enigszins te laten renderen, werden ze volgeplant met (uitheemse) populieren voor de houtproductie. Ook hier kelderde

de soortenrijkdom. Toch is dit in populierenbossen niet zo dramatisch, een deel van de soortenrijkdom is overgebleven zodat herstel mogelijk is. Indien we de natte graslanden, natte ruigten en broekbossen en hun soortenrijkdom willen herstellen, zullen minstens gedeeltelijk de populierenplantages moeten omgezet worden.

Het belang van de valleien

Voor de valleien en de valleiflanken bieden de beste kansen om aan natuurherstel te doen en iets van de vroegere biodiversiteit terug te winnen. Landbouw en bebouwing hebben immers in mindere mate de vochtige en de hellende terreinen ingepalmd en de verstoring is meestal omkeerbaar. Daarom liggen de meeste beheerde natuurgebieden in valleien. Zeker in de valleien van rivieren zoals de Demer, de Dijle, de Gete, de Velp e.a. zijn er nog mogelijkheden om tot grotere aaneengesloten natuurcomplexen te komen en dus tot veerkrachtiger natuur. Daar kan je naast het herstel van historische hooilanden ook ruimte laten en geven aan ruigtes met forsere kruiden die minder beheer behoeven, aan struwelen en valleibossen. Hoe meer variatie in vegetatie, hoe structuurrijker het gebied, hoe groter de soortenrijkdom. En dat is wat de natuur nodig heeft om te overleven. Tegelijkertijd vormen functionerende en robuuste valleien onze beste kans om de gevolgen van de klimaatopwarming zoals wateroverlast en verdroging op te vangen (zie voorwoord).

Tot slot

Het is in belang van de mens dat natuur en biodiversiteit in een goede staat verkeren. Ze zijn essentieel voor het goed functioneren van de zgn. ecosysteemdiensten. Die produceren zuurstof, zuiveren en ontgiften het water, zorgen voor opslag en de circulatie van zoetwater, reguleren het klimaat, vormen de vruchtbare bodem, voorkomen erosie en overstromingen en produceren grondstoffen, voedsel en medicijnen. De meeste van deze diensten kunnen niet door onze technologie worden overgenomen. De op til zijnde klimaatverandering maakt het herstel van de natuur en de biodiversiteit des te dringender. Zelfs in het meest optimistische scenario zullen veel milderende maatregelen noodzakelijk zijn om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Hierin kunnen natuur, en in het bijzonder levende rivieren en gezonde valleisystemen een belangrijke rol spelen. Het inschakelen van natuur en water is de beste en goedkoopste manier om de leefbaarheid te garanderen bij de onvermijdelijke klimaatwijziging. Natuurbehoud en -herstel zijn op dit vlak belangrijke, kostenefficiënte verweermiddelen. Helaas blijft de achteruitgang van natuur en biodiversiteit in Vlaanderen schrikbarend hoog. De effecten van de klimaatverandering zullen des te groter zijn indien we er niet in slagen de natuur en de ecosystemen efficiënt te beschermen en te herstellen.

Niet voor niets voert Natuurpunt Oost-Brabant een campagne onder de titel: ***Werken aan een robuust landschap en functionerende valleisystemen met het oog op klimaatbuffering en versterking van de biodiversiteit.***

Ledenwerving 2017 binnen Natuurpunt Oost-Brabant

Spectaculaire groei leden van 9,75% in de 1^e helft 2017

Foto Luc Vervoort

Het werkingsgebied van Natuurpunt Oost-Brabant (het arrondissement Leuven min Oud-Heverlee en plus de gemeente Kampenhout) telt 502 602 inwoners. Dat is merklijk minder dan het arrondissement Halle-Vilvoorde dat 62 7247 inwoners telt. Per 1 januari 2017 telde Vlaanderen 6 525 011 inwoners en eind 2016 had Natuurpunt 102 000 leden.

Vorig jaar strandden we in Natuurpunt Oost-Brabant per 31 december op 9966 leden dus amper op 34 leden van de magische kaap van 10 000 leden verwijderd. Daarom hebben we in 2017 bijzondere aandacht besteed aan de ledenwerving, ook op de grote focusactiviteiten. En met resultaat.

Per 30 juni 2017 hadden we 889 leden meer dan eind juni 2016. Dat is een spectaculaire groei van bijna 10% (9,75% om exact te zijn). Het is een resultaat waar we al vele jaren van droomden maar niet haalden. Als we ditzelfde elan en ritme aanhouden tot eind 2017 dan zullen we 10 900 leden hebben.

De afdelingen binnen Natuurpunt Oost-Brabant zijn dan ook goed bezig. 136 leden werden direct door de afdelingen geworven op de activiteiten. De afdelingen krijgen voor de door hen geworven leden een bonus van € 20 per aangebracht lid voor hun projecten. Dus concreet worden zo ook de aankoopprojecten van de reservaten gesteund.

De ledendensiteit binnen ons werkingsgebied bedroeg eind 2016 bijna 2% (1,98% om exact te zijn). Als dit cijfer toegepast wordt op gans Vlaanderen zou Natuurpunt iets minder dan 130 000 leden moeten tellen.

Daarom deze oproep: werf nog verder leden. Wie elektronisch lid wordt, kan dit doen via de link:

https://www.natuurpunt.be/steunen/lidmaatschap/inschrijven?recruiting_organisation_id=15192

of via de link van website www.natuurpuntoostbrabant.be, dan gaat de bonus van € 20 naar de Oost-Brabantse natuurprojecten.

Nieuw natuurdecreet in werking: totaal nieuw systeem aankopen natuurreservaten

Op 14 juli, net voor het zomerreces keurde de Vlaamse regering de uitvoeringsbesluiten bij het gewijzigd decreet op het natuurbehoud goed. Het nieuwe natuurdecreet treedt daardoor in werking. Het nieuwe decreet gaat uit van een geïntegreerd natuurbeheer en niet langer van een apart bos- of natuurbeheer. Bovenop de samenvoeging van de bos- en natuurbeheerplannen in de nieuwe natuurbeheerplannen, kan iedereen nu van particulier tot vereniging beheerplannen indienen, ook voor natuurreservaten. De natuurbeheerplannen worden naargelang de hoogte van de beheerdoelen en duurzaamheid ingedeeld in 4 types. Het natuurreservaat is type 4. Dit type 4 krijgt ook een erfdiensbaarheid opgelegd die het behoud als natuurreservaat moet garanderen.

Een eerste uitvoeringsbesluit betreft de opmaak en erkenning van de beheerplannen. Het actuele systeem wordt totaal gewijzigd en de beheerplannen komen tot stand in twee fases. De eerste fase bestaat uit een oriënteringsnota met een globaal kader, de tweede fase uit de opstelling van het beheerplan. Dit inclusief een openbaar onderzoek met alle geldende termijnen.

Een tweede besluit regelt de vergoedingen voor beheer, inrichting, monitoring en ook de aankoop. De beheervergoedingen zijn gebaseerd op een percentage (80%) van de normkosten, zijnde de kosten die geacht worden nodig te zijn voor het beheer i.f.v. het bereiken van de natuurdoelen. In dit besluit is ook een totaal nieuwe regeling voorzien voor subsidiëring van de aankoop van natuurreservaten (natuurgebieden type 4). De lijst van de natuurtypen die hiervoor in aanmerking komen werd beperkt ten aanzien van de huidige regeling. Zo vallen hoogstamboomgaarden en een reeks soortenrijke graslanden uit de lijst van natuurdoelen voor type 4. Daarenboven moeten deze gronden gelegen zijn in een bestaand erkend visiegebied of binnen een vooraf goedgekeurd globaal kader. Dit is een totaal nieuwe aanpak t.a.v. het nu geldende systeem van de aankoop van natuurreservaten door de erkende terreinbeherende verenigingen dat werkte binnen een jaarbudget en een indicatief programma. Voor de aankoop van natuurreservaten zal dit dan ook op het terrein een nieuwe situatie geven waarbij enkel realisaties mogelijk zijn binnen erkende visiegebieden of voor gronden gelegen binnen een vooraf goedgekeurd globaal kader. Voor elke aankoop daarbuiten zal de overheid vooraf een globaal kader dienen goed te keuren.